

mythischen Kranichs MBh. 3, 13337. 12, 6336. — 3) N. pr. eines Muni MALAMĀSĀT. im ÇKDr. — Vgl. नालिजङ्घ.

नाडीतरंग (ना° + त°) m. 1) = काकोल H. an. 5, 10. MED. g. 38. ein best. Gift Wils. — 2) = हिएडक H. an. MED. Astrolog Wils. — 3) = रतहिएडक H. an. MED. Verführer Wils. Vgl. नारीतरंगक.

नाडीतिक्त (ना° + ति°) m. eine in Nepal wachsende Nimba-Art (नेपालनिम्ब) RĀGĀN. im ÇKDr.

नाडीदेह (ना° + दे°) m. N. pr. eines Dieners im Gefolge des Çiva, = भङ्गिन् TRIK. 4, 1, 49. — Vgl. नाडीविग्रह.

नाडीनलत्र (ना° + न°) n. = जन्मनलत्र ÇKDr.

नाडीधम falsche Form für नाडिधम.

नाडीप्रकाश (ना° + प्र°) m. Titel einer Schrift; s. u. गोपनीय.

नाडीपल्ल (ना° + प°) n. jedes röhrenartige Instrument (in der Chirurgie) Suçr. 1, 23, 17. 24, 15.

नाडीविग्रह (ना° + वि°) m. N. pr. eines Dieners im Gefolge Çiva's, = भङ्गिन् H. 210. — Vgl. नाडीदेह.

नाडीत्रण (ना° + त्र°) m. Siddh. K. 249, b, 4 v. u. Fişel AK. 2, 6, 2, 5. TRIK. 3, 3, 5. H. 470. Verz. d. B. H. No. 963.975. — Vgl. नाडी 3.

नाडीशाक (ना° + शाक) m. eine best. Gemüsepflanze, = नाडीक BHĀVAPR. im ÇKDr.

नाडीलेह (ना° + लेह) m. = नाडीविग्रह ÇABDAR. im ÇKDr.

नाडीह्रिडु (ना° + ह्रि°) n. = हिडुनाडिका RĀGĀN. im ÇKDr. Dieses wird im Nieh. Pr. durch ein Wort erklärt, das nach Molesw. das Harz der Gardenia gummiifera ist.

नाडुलेय m. metron. von नडुला HARIV. 438.

नाणक Münze Viçva bei Mañdh. zu VS. 25, 9. कूटकनाणकस्य Falschmünzer JĀGĀ. 2, 240. परिनिन् Prüfer von Münzen 241. DATTAKA-M. 34, 3, 4. Vgl. मङ्गल. 10, 3 v. u., den Schol. z. d. St. LIA. II, 575, N. 5 und MÜLLER, SL. 331. fg.

नातिचिर (1. न + अति-चिर) adj. nicht sehr lang (von der Zeit): ०रत्कालात् HARIV. 4954. ०रे bald R. GORR. 1, 10, 18.

नातिहर (1. न + अति°) adj. nicht sehr entfernt KATHĀS. 8, 18, 25. ०रे nicht weit von (abl. gen.) HIR. 1, 51. ÇĀK. 18, 23. ०रम् nicht weit weg VID. 90.

नातिभिन्न (1. न + अति-भि°) adj. nicht sehr verschieden von (abl.) ÇĀK. 27, 18.

नातिवाद (1. न + अति°) m. Vermeidung beleidigender Worte MBh. 12, 7993.

नात्र n. Preis, Lob Uq. 4, 161; vgl. die richtige Form नात्र. 1) = विचित्र. — 2) = प्रज्ञ. — 3) = शिव UNĀDIVR. im SAṆKSHIPTAS. ÇKDr. und zwar überall n., während Wilson für die beiden letzten Bedeutungen das m. aufstellt.

नाथ und नाथ med. DĀRUP. 2, 5, 6 (याञ्जोपतापैश्वर्याशिःषः) in der alten Sprache davon nur die partic. नाथमानं Hilfe suchend, flehend, supplex, und नाथितं, नाथितं hilfbedürftig, in Noth befindlich, bedrängt: श्रोता क्वं नाथमानस्य कारोः RV. 1, 178, 3. मा क्वैव रश्मीरिति नाथमानाः 109, 3. नाथमानिव योषा 5, 78, 4. भीताय नाथमानाय ऋषये 6, 10, 73, 11. 117, 5. AV. 13, 2, 44. युवं धेनुं शयवे नाथितायापिन्वतम् RV. 1, 118, 8. 182,

7. स्ताम्यग्रिं नाथिता जौक्वीमि AV. 4, 23, 7. 7, 109, 7. 13, 1, 12. 5, 20, 5. 3, 1, 2. 11, 1, 1. न नाथिता विन्दते मर्दितारम् RV. 10, 34, 3. 7, 33, 5. अवं-तान्मा नाथितात् helfet mir aus der Noth VS. 5, 9; vgl. aber TS. 6, 2, 2.

2, wo richtiger नाथितम् gelesen wird. Im MBh. und Bhāg. P. haben wir die Form नाथमान in der Bed. bittend, flehend: ब्राह्मणास्त्वा मकावा-हो धातरश्च महेजसः । पर्जन्यमिव धर्माते नाथमाना उपासते ॥ MBh. 12, 1365. पुनश्च नाथमानाय ज्ञातृपमदात्प्रभुः Bhāg. P. 1, 17, 39. 2, 9, 25. 3, 31, 11. नाथित n. bedeutet das Flehen, Bitte 2, 9, 25. In TS. und KĀṭh. finden sich auch andere Formen von नाथ med. (P. 1, 3, 27, Vārt. 7) in der Bed. flehentlich bitten, sich bittend wenden an (loc.): ते देवा ध्यावन्ना-थत् TS. 2, 4, 2. तस्मिन्नाथस्व KĀṭh. 10, 6, 11, 1, 3, 4. 27, 4. flehen, bit-ten um (gen. P. 2, 3, 55): सर्पिषो नाथते P. 2, 3, 55, Sch. P. 1, 3, 27, Vārt. 7, Sch. (hier ist सर्पिषो st. सर्पिषा zu lesen). धृत्या नाथस्व BHĀṬ. 8, 120. mit dem dat.: मोक्षाय नाथते मुनिः Vop. 23, 7. act. mit dem gen. der Sache: नाथतः सर्वकामानां नास्तिका भिन्नचेतसः MBh. 3, 12630. mit dem acc. der Sache und der Person (vgl. पाचू): इष्टानि तमिष्टदेवं नाथति के नाम न लोकनाथम् NAISH. 3, 25. Das n wird niemals ण nach Vop. 8, 43.

— उप bitten: राजानमुपनाथति P. 2, 3, 55, Sch.

नाथ (von नाथ) 1) n. Zuflucht, Hilfe AV. 4, 20, 9. विश्वे देवा मम नाथं भवन्तु 9, 2, 7. 18, 1, 13. प्रज्ञापतिमुपाधावन्नाथमिच्छमानः TBh. 1, 6, 4, 1. — 2) m. a) Schutzherr, Beschützer, Gebieter, Herrscher H. 359. MBh. 2, 2292. 6, 1554. 16, 137. सेना त्वया नाथेन पालिता R. 1, 77, 3. PĀNĀT. 82, 19. Bhāg. P. 1, 11, 6. पाण्डवानां भवानाथः MBh. 2, 776. स मे नाथो कृन्ना-थस्य भव R. 1, 62, 7. यत्र रामो ऽभयं तत्र नास्ति तत्र परभवः । स हि ना-थो ऽस्य जगतः 2, 48, 14. 3, 10, 10. नाथं पतंगलोकास्य 3, 73, 36. घोषधीना-म् (चन्द्र) RAGH. 2, 73. KATHĀS. 21, 144. पयसाम् (समुद्र) PĀNĀT. V, 90. कुल° MBh. 2, 2609. इत्वाकु° R. 1, 6, 19. त्रैलोक्य° 76, 19. RAGH. 3, 45. KUMĀ-RAS. 1, 59. Bhāg. P. 2, 6, 43. 4, 2, 16. हिराशिनाथा ऋतवः SŪRJAS. 14, 10. पाण्ड° VARĀH. BRH. S. 11, 61, 56. VID. 193. DĀÇAK. in BENF. Chr. 201, 6. जीवित° vom Gatten Spr. 447. Auch ohne weiteren Beisatz vom Gemahl RAGH. 12, 75. insbes. im voc. N. 11, 3. 12, 15. AMAR. 53. VID. 139. Am Ende eines adj. comp.: पर्जन्यनाथाः पशवः das Vieh hat Par-ḡanja (den Regen) zum Schutzherrn, hängt ganz von ihm ab MBh. 5, 1131. मृत्नाथमिव स्त्रियम् 16, 136. गृहं नारीनाथम् im Besitz oder be-wohnt von MĀKĀH. 59, 3. = सनाथ versehen mit: मध्ये स्त्रियास्त्रिवलि-नाथम् VARĀH. BRH. S. 68, 5. — b) N. pr. eines Autors Verz. d. B. H. No. 647. Verz. d. Oxf. H. 113, a. 126, a. — c) das durch die Nase ge-zogene Seil beim Zugochsen (vgl. नाथरुरि) Wils. — Vgl. ष°, कु°, गो-विन्द°, जगन्नाथ, धुनी°, चर°, स°, सु° u. s. w.

नाथकाम (नाथ + काम) adj. Hilfesuchend AV. 13, 2, 37. PĀR. GRH. 1, 11.

नाथकुमार (नाथ + कु°) m. N. pr. eines Dichters Verz. d. Oxf. H. 124, a.

नाथत्व (von नाथ) n. das Amt —, die Würde eines Schutzherrn: लो-कनाथे स्थिते रामे नाथत्वं मयि कीदृशम् R. GORR. 2, 81, 2.

नाथवत् (wie eben) adj. einen Schutzherrn habend R. 1, 62, 12. insbes. f. नाथवती einen Schutzherrn —, einen Gatten habend: विष्णुना श्रीरि-वेन्द्रेण भर्त्रा नाथवती सती R. 5, 37, 20. याः स्म ता लोकनाथेन नाथवत्यः पुराभवन् MBh. 16, 136. नाथवतीमनाथवत् (नीताम्) 1, 155. R. 2, 38, 1. DBAUP. 6, 15. VARĀH. BRH. S. 13, 1. Nach AK. 3, 1, 16 und H. 356 bedeu-